

Medicine studerandes förbund:

Sänkt gräns för doktorandregistrering ger fler läkarstudenter till forskningen

Att fler läkarstudenter väljer forskarutbildning är viktigt för sjukvården, läkarutbildningen och den medicinska forskningen. För att få fler läkarstudenter att välja forskarutbildning anser vi bl a att läkarutbildningen måste bli bättre på att entusiasmera studenterna för forskning, att anställningsvillkoren måste förbättras och att kraven för doktorandregistrering måste sänkas från dagens 120 poäng till 80.

JOHAN ZELANO
ordförande
johan.zelano@slf.se

LOTTA NYLANDER
vice ordförande; Medicine studerandes förbund

■ Att läkarstudenter väljer att forskarutbilda sig är en förutsättning för att läkare ska vara en kraft att räkna med i framtidens medicinska forskning. Därför har uppgifterna att medicinare tappar mark på institutionerna väckt starka reaktioner. Det råder stor enighet om att nya medicinska rön måste kunna överföras till behandlingsmetoder i sjukvården, att den medicinska forskningen utan just ett medicinskt perspektiv riskerar att alltmer förlora sig i molekylärbio-logiska exkursioner och att även framtidens läkarstudenter behöver utbildas av läkare.

Enigheten om problemets betydelse har dock inte lett till dess lösning. Att döma av dagens doktorandrekrytering kommer framtidens professorer i fysiologi, neurovetenskap och mikrobiologi inte att vara läkare.

Hinder för läkarstudenters forskning

Vetenskapsrådet har nyligen kartlagt läkarstudenters inställning till medicinsk forskning. Sammanfattningsvis uppvisar läkarstudenter ett svalt intresse, och på frågan vad de vill göra när de fått sin legitimation säger sig över 80 procent vilja arbeta som läkare inom vården eller som läkare med begränsat inslag av forskning. Endast någon procent av läkarstudenterna säger sig vilja arbeta som forskare med liten del kliniskt arbete [1].

Om få läkarstudenter vill forska, är det än färre som faktiskt gör det. De senaste åren har rekryteringen av medicinare till forskning minskat drastiskt. Till exempel antogs ingen läkarstudent till preklinisk forskarutbildning vid Lunds universitet år 2002 [2].

Minst lika intressanta är undersökningsresultaten om vilka för- och nackdelar studenterna ser med att satsa på forskning. Studenter på läkarutbildningens sjunde termin anger intellektuell nyfikenhet och stimulans samt ett mer varierande arbete som huvudskäl att satsa på forskning, medan de viktigaste skälen för att inte forska är ökad arbetsbelastning och dålig ekonomisk kompensation.

Vetenskapsrådets rapport visar med all tydlighet att en stor del av framtidens läkare inte ser avancerad forskning som ett naturligt inslag i deras läkargärning. Talande är också resultatet från Läkarförbundets senaste grundutbildningsenkät där nyligen legitimerade läkare ombads gradera vikten av olika mål i sin läkarutbildning. Målet att utbildningen ska utveckla studentens vilja att forska får med råge lägst betyg [3].

Tillsammans visar undersökningarna att dagens läkarutbildning inte förmår entusiasmera studenterna till forskning och att anställningsvillkoren, ifråga om både lön och arbetsbelastning, utgör viktiga hinder för den läkarstudent som fun-derar på en forskarutbildning.

Bättre marknadsföring

För att kunna rekrytera läkarstudenter till forskning krävs insatser på flera områden. Läkarutbildningen måste bli bättre på att entusiasmera. I Vetenskapsrådets undersökning anser studenter på termin 1 att skälet » skapa en bättre vård« är dubbelt så viktigt för att de ska satsa på forskning som det är för studenter på termin 7 och för AT-läkare.

Alla fakulteter och universitetskliniker måste anstränga sig för att bevara de nyantagnas intresse och marknadsföra forskning som ett sätt att förena naturvetenskaplig nyfikenhet med patientnytta. Av största vikt är också att förebilder som illustrerar möjliga karriärvägar för forskande läkare, gärna med varierande

mängd klinisk verksamhet, presenteras tidigt i utbildningen.

Bättre villkor

Anställningsvillkoren måste förbättras både för läkarstudenter som vill prova på forskning och för dem som väljer att forskarutbilda sig. Det gynnar inte forskarrekryteringen att den läkarstudent som sommararbetar som undersköterska tjänar bättre än den som väljer en sommar på laboratoriet. Villkorsmässigt lockar knappast en fyraårig forskarutbildning, med hälften av tiden på utbildningsbidrag och dålig lön, jämfört med en riktig anställning som AT-läkare.

Lönerna för forskande läkarstudenter måste kunna konkurrera med lönerna för dem som påbörjar en klinisk karriär, och alla läkarstudenter som bedriver doktorandstudier ska erbjudas en doktorandtjänst.

Bättre finansiering och registrering

Studentens beslut att inleda en forskarutbildning, och handledarens beslut att acceptera ett långsiktigt ansvar för studenten, måste underlättas genom enkla regler och förbättrade incitament. Medicinsk forskning betalar sig genom patientnytta, att läkarstudenter lockas till forskning är alltså god ekonomi för samhället. Men så är nödvändigtvis inte fallet för den enskilde handledaren. För denne kan det vara ekonomiskt bättre

Karolinska institutet har infört ett MD-PhD-program med central finansiering av sex forskarutbildningsplatser för tandläkar- och läkarstudenter. Liknande satsningar i större skala är synnerligen välkomna över hela landet.

ANNONS

ANNONS

Sömnforskning.

med doktorander som har annan grundutbildning i botten, forskar fyra år i sträck på heltid och snabbare når publicerbara resultat.

Staten måste via de medicinska fakulteterna ta ett ökat ansvar för finansieringen. Karolinska institutet har infört ett MD-PhD-program med central finansiering av sex forskarutbildningsplatser för tandläkar- och läkarstudenter. Liknande satsningar i större skala är synnerligen välkomna över hela landet.

Även för den »vanliga« läkarstudenten måste forskningen kunna inledas naturligt under läkarutbildningen. På flertalet fakulteter har studenterna efter två års studier på läkarutbildningen inhämtat de kunskaper som krävs för experimentell forskning. Den som vill registrera sig som doktorand måste dock vänta ytterligare ett år för att uppnå de 120 högskolepoäng som idag krävs. Då har ett naturligt tillfälle för studieuppehåll

passerats. Endast halva utbildningen återstår, och de prekliniska kunskaperna har blivit ett år äldre.

Vi anser att inträdet i forskarutbildning bör underlättas genom att läkarstudenter tillåts registrera sig som doktorander efter 80 poängs studier på läkarutbildningen. På läkarutbildningen utgörs skillnaden mellan 80 och 120 poäng av ett års inledande steg på kliniken. Det gör inte den läkarstudent som vill forska experimentellt och prekliniskt mer förberedd.

Fakulteternas ansvar

MSFs förslag ålägger de medicinska fakulteterna ett stort ansvar. De får statliga anslag för att producera god medicinsk forskning. I det uppdraget ingår att rekrytera läkarstudenter till forskningen.

Det har spekulerats i om forskningsintresserade studenter sällas bort redan i antagningen och att förstärkta rekryteringsinsatser därmed skulle vara meningslösa. Siffror från Karolinska institutet, det lärosäte som i störst utsträckning använder sig av alternativ antagning med intervju, tyder dock på motsatsen. Vid MSFs symposium om läkarstudenterna och forskningen vid riksstämman 2003 framkom att det låga forskningsintresset är manifest i alla urvalsgrupper. Lösningar måste därför sökas inom utbildningen.

Forskningens framtid

Ytterst handlar rekrytering av läkarstudenter till forskning om både forskningens och läkarkårens framtid. När ingenjörer, cellbiologer och biomedicinare tar över ansvaret för läkares tidiga utbildning kommer skillnaden mellan preklinik och klinik att ytterligare förstärkas. På sikt kan det leda till en förskjutning av läkares kompetens mot allt grövre förklaringsmodeller och en mer hantverksmässig läkarutbildning. Då kommer andra yrkesgrupper att styra den medicinska utvecklingen.

En dålig rekrytering av medicinare riskerar att bli självförstärkande efter-

som forskningsintresserade läkarstudenter eller läkare kommer att söka sig utomlands när läkares perspektiv i den svenska forskningen försvinner.

Vi tror att våra förslag kan bidra till att fler läkarstudenter kan välja en forskarutbildning. Antalet forskande medicinare måste öka för den framtida världens och läkarutbildningens skull. Men också för forskningens egen.

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. Läkarstuderandes och AT-läkares syn på medicinsk forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet; 2003.
2. Löfgren K, Arner A. Medicinarna på väg ut från den medicinska forskningen. Sjukhusläkaren 2003;(3).
3. Nylegitimerade läkares bedömning av grundutbildningen. Stockholm: Sveriges läkarförbund; 2003.

II Fakta

MSFs program för rekrytering av läkarstudenter till forskning

- Sänkt gräns för doktorandregistrering till 80 högskolepoäng.
- Bättre marknadsföring av forskning i läkarutbildningen.
- Högre lön för forskande läkarstudenter.
- Doktorandtjänst åt alla läkarstudenter som bedriver doktorandstudier.
- Fler centralt finansierade forskarutbildningsplatser.